

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра обліку і оподаткування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

D Управління та адміністрування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

D1 Облік і оподаткування

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Другий (магістерський)

ФАКУЛЬТЕТ

Економічний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування» / Укладачі Томілова-Яремчук Н.О. Біла Церква: БНАУ, 2025. 13 с.

Розробники: Н.О. Томілова-Яремчук, канд. екон. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування (Протокол № 11 від 26 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри обліку і оподаткування,
доцент

Сергій ХОМОВИЙ

Гарант ОП, професор

Іван СВИНОУС

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету (Протокол № 6 від 26 червня 2025 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти
економічного факультету,
професор

Ігор ПАСКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D1 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ»	6
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	6
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7.1. Лекції	7
7.2. Практичні заняття	8
7.3. Самостійна робота	8
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	9
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	9
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	9
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	10
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ...	11
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	12

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік на вивчення дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 32 години (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 58 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1	Галузь знань D «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункове	Спеціальність: D1 Облік і оподаткування	2-й	2-й
		Семестр	
3-й		3-й	
Лекції			
16 год		6 год	
Загальна кількість академічних годин – 37			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Практичні	Семінарські
		16 год.	4 год
		Самостійна робота	
		58 год	20 год
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» є засвоїти суть судово-бухгалтерської експертизи, зміст основних понять і категорій; правові основи та організацію судово-бухгалтерської експертизи; процесуальний порядок проведення судово-бухгалтерської експертизи; методику експертного дослідження основних фінансово-господарських операцій; методику складання висновку експерта – бухгалтера, а також набуття студентами досвіду роботи з нормативно-правовими актами.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Судово-бухгалтерська експертиза» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Фінанси», «Бухгалтерський облік», «Статистика», «Внутрішньогосподарський контроль», «Аудит», «Господарське право», вивчених на попередніх курсах.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D1 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства.

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПР13. Знати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутні послуги з дотриманням вимог професійної етики.

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА»

Змістовий модуль 1.

Тема 1.1. Судові експертизи і експертні дослідження та їх роль у правоохоронній діяльності

Тема 1.2. Теоретичні основи судово-бухгалтерської експертизи

Тема 1.3. Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи

Тема 1.4. Процесуальний порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи

Змістовий модуль 2.

Тема 2.1. Організаційне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи

Тема 2.2. Дослідна стадія судово-бухгалтерської експертизи

Тема 2.3. Стадія узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи

6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		л	п	СРС		л	п	СРС
Змістовий модуль 1								
Економічна безпека: природа і передумови формування								
Тема 1.1	5	2	2	7	2	1		3
Тема 1.2	5	2	2	7	1	1		3
Тема 1.3	4	2	2	7	2	1	1	3
Тема 1.4	4	2	2	7	1		1	3
Разом за модуль 1	44	8	8	28	15	3	2	12
Змістовий модуль 2								
Система побудови економічної безпеки підприємства								
Тема 2.1	5	2	2	10	1	1		3
Тема 2.2	5	2	2	10	1	1		3
Тема 2.3	7	4	4	10	2	1	1	2
Разом за модуль 2	46	8	8	30	13	3	2	8
Всього годин	90	16	16	58	28	6	4	20

Примітка: л — лекції, п — практичні заняття; СРС — самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>	
1.1 Судові експертизи і експертні дослідження та їх роль у правоохоронній діяльності Основні поняття економічного контролю. Сутність економічного контролю та його об'єктивність. Основні принципи економічного контролю	2
1.2 Теоретичні основи судово-бухгалтерської експертизи Види судово-економічних експертиз. Предмет судово-бухгалтерської експертизи. Основні завдання експертизи з фінансових та економічних питань.	2
1.3 Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи Сутність експертного дослідження в судово-бухгалтерській експертизі. Предмет та об'єкти судово-бухгалтерської експертизи. Метод судово-бухгалтерської експертизи та методичні прийоми. Характеристика основних процедур судово-бухгалтерської експертизи. Методи виявлення шахрайств, зокрема цифрові сліди, аналіз великих даних (Big Data).	2
1.4 Процесуальний порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи Порядок планування роботи судово-бухгалтерських експертів та їх інформаційне забезпечення. Дослідний процес судово-бухгалтерської експертизи і його стадії. Стандартизація проведення судово-бухгалтерської експертизи.	2
Разом за змістовий модуль 1	8
<i>Змістовий модуль 2.</i>	
2.1. Організаційне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи Принципи судово-бухгалтерської експертизи. Метод судово-бухгалтерської експертизи. Загально-наукові і конкретні методичні прийоми судово-бухгалтерської експертизи.	2
2.2. Дослідна стадія судово-бухгалтерської експертизи Експертне дослідження операцій з грошовими коштами. Методика проведення експертизи з матеріальними і нематеріальними активами. Експертиза операцій з оплати праці.	2
2.3. Стадія узагальнення і реалізації результатів судово-бухгалтерської експертизи Висновок судово-бухгалтерської експертизи. Основні вимоги до висновку бухгалтера – експерта. Оцінка висновку за наслідками експертизи слідчим і судовими органами. Порядок заповнення висновку судово-бухгалтерської експертизи на прикладі діючої практики.	4
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	16

7.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Суть і значення економічного контролю у правоохоронній діяльності України	2
2	Види та завдання судово-бухгалтерської експертизи	2
3	Організація судово-бухгалтерської експертизи	2
4	Процес судово-бухгалтерської експертизи та його стадії	2
Разом за змістовий модуль 1		8
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
5	Види судово-економічних експертиз: їх особливості і завдання	2
6	Принципи і методичні прийоми судово-бухгалтерської експертизи	2
7	Методика дослідження основних фінансово-господарських операцій	2
8	Узагальнення, оформлення і реалізація результатів судово-бухгалтерської експертизи	2
Разом за змістовий модуль 2		8
Всього		16

7.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
1	Роль правоохоронних органів під час здійснення економічного контролю	7
2	Інформаційно – методичне забезпечення експертного дослідження операцій з готівкою в касі	7
3	Проведення експертизи з питань підприємницької діяльності та сплати податкових та неподаткових платежів.	7
4	Виявлення обставин, що сприяли правопорушенням та профілактичні заходи щодо усунення причин і наслідків експертного дослідження	7
Разом за змістовий модуль 1		28
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
1	Методика проведення експертного дослідження операцій із матеріальними активами.	10
2	Організація і проведення експертизи операцій розрахунків по зарплаті.	10
3	Експертиза організаційно – правових основ підприємницької діяльності.	10
Разом за змістовий модуль 2		30
Всього		58

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

7.4 Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Види судово-економічних експертиз за напрямками досліджень.
2. Деякі особливості експертних досліджень.
3. Завдання судово-бухгалтерських експертиз.
4. Висновок судово-бухгалтерської експертизи.
5. Основні вимоги до висновку бухгалтера – експерта.
6. Оцінка висновку за наслідками експертизи слідчим і судовими органами.
7. Методика експертного дослідження операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів.
8. Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи фінансових результатів діяльності підприємства.
9. Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи правопорушень, пов'язаних із ухилянням від сплати податків.
10. Особливості експертного дослідження товарних операцій у торгівлі.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, під час яких використовується слайди зроблені у програмі Microsoft Office PowerPoint з обговорення висвітлених питань, також використовується метод «проблемної лекції» направлений на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. При читанні лекцій здобувачам вищої освіти даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Практичні заняття проводяться з розрахунковими задачами з використанням кейс-методу — розгляд та аналіз конкретних практичних ситуацій.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Судово-бухгалтерська експертиза» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконанні розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за десятибальною шкалою – «2», «3», «4» «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок;

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Залік	30	30	40	-	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Нормативно-довідкова документація.
4. Опорні конспекти занять

Технічні засоби:

1. Персональний комп'ютер;
2. Мікрокалькулятори
3. Прикладна програма Excel

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Білуха М. Т. Судово-бухгалтерська експертиза: підруч. К.: ВК «Воля», 2017. 656 с.
2. Біленчук П.Д., Лисиченко В. К., Клименко Н.І. Криміналістика: підруч. / П.Д. Біленчук, В.К. Лисиченко, Н.І. Клименко. К.: Атіка, 2019. 544 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. Житомир: ПП «Рута», 2017. 460 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Контроль і ревізія: навч. Житомир: ЖІТІ, 2020. 512 с.
5. Використання спеціальних знань для попередження злочинів у сфері економіки. URL: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z548_page_17.html.
6. Дікань Л. В. Податкова система. Харків: ХДЕУ, 2020. 252 с.
7. Судово-бухгалтерська експертиза / [Гуцаленко Л. В., Михалчишин Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К.]. К. : ЦУЛ. 2022, 350 с.

Додаткова література

8. Камлик М.І. Судова бухгалтерія: підруч. К.: Атіка, 2017. 376 с.
9. Куркін М.В. Ревізії та перевірки за зверненнями правоохоронних органів. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2019. 412 с.
10. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посібК.: КНЕУ, 2017. 202 с.
11. Непочатова В.С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений*. № 3 (30). 2021. С. 134-138.
12. Організація бухгалтерського обліку: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2022. 696 с.
13. Організація, призначення, проведення судово-бухгалтерської експертизи та оцінка її результатів. URL: http://pidruchniki.ws/14940511/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/organizatsiya_priznachennya_provedennya_sudovo-buhgalterskoyi_ekspertizi_otsinka_rezultativ
14. Отенко В. І. Судова бухгалтерія для менеджерів підприємств.: ВД «ІН- ЖЕК», 2020. 560с.
15. Пантелєєв В.П. Словник бухгалтера та аудитора. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2022. 239 с.
16. Петренко С.М. Удосконалення організаційно-методичних засад внутрішнього аудиту. *ДонНУЕТ*. 2023. № 4. С. 341-347.
17. Панкін С. С. Облікові експертизи при розслідуванні правопорушень, пов'язаних з ухиленням від сплати податків. *Науковий вісник Дніпропетровського ЮІ МВС України*, 2021. № 2. С. 179 – 188.

Ресурси інтернету:

Верховна Рада України – www.rada.gov.ua

Міністерство фінансів України – www.minfin.gov.ua

[http:// www. library. univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3) – Бібліотеки в Україні.

<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – Бібліотеки та науково-інформаційні центри України.

[http://www. library. lviv.ua/](http://www.library.lviv.ua/) – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника.

<http://uk.wikipedia.org> – вільна енциклопедія.

[http://www. sta.gov.ua](http://www.sta.gov.ua)

[http://www. buhgalteria.com.ua](http://www.buhgalteria.com.ua)

[http://www. vobu.com.ua](http://www.vobu.com.ua)

[http://www. library.if.ua](http://www.library.if.ua)

[http://www. cul.com.ua](http://www.cul.com.ua)

[http://www. uashops.com.ua](http://www.uashops.com.ua)

[http://www. zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)